

СТАНОВИЩЕ

от проф. днк Мария Шнитер

във връзка с провеждане на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в специалност **Немска филология с избираем модул “Скандинавски езици”** в Област на висшето образование 2. Хуманитарни науки; Професионално направление 2.1. Филология, Научна специалност:

История на културата на немскоезичните страни, обявен в ДВ 103/27.12.2016 г. с единствен кандидат **гл. ас. д-р Мария Илиева Ендрева-Черганова**

Със заповед РД 38-56/24.01.2017 г. съм определена за член на научно жури в описания по-горе конкурс.

В определения от закона срок единствената кандидатка за заемането на академичната длъжност гл. ас. д-р Мария Илиева Ендрева-Черганова е представила комплект документи, който включва всички изискуеми компоненти и е изготвен в съответствие с формалните изисквания на Софийския университет.

Познавам кандидатката от времето на нейното следване в специалността “Български език и немски език” в Пловдивския университет, където имах възможността да ѝ преподавам. Още тогава правеше впечатление нейното отговорно отношение към учебните ѝ задължения и особеният интерес, с който тя се отнасяше към тематиката на средновековието и средновековната литература и култура. Както ясно личи от приложената професионална биография, този интерес се оказва водещ и в нейните по-късни научни и педагогически занимания, макар защитената от нея дисертация да е в различна тематична област.

Представената от М. Ендрева научна продукция е свидетелство за едно постепенно и успешно съзряване, случило се в благоприятна социална и професионална среда. Публикациите, с които тя кандидатства за заемане на академичната длъжност “доцент”, са общо 10 на брой и могат да се обособят в две основни групи по отношение на тематиката.

Част от тях са свързани с литературоведската германистика. Трите статии относно "теорията за нещата" на Рилке, които доразвиват елементи от дисертационния ѝ труд, строго погледнато, не би трябвало да се използват в този конкурс, макар да са публикувани след защитата му. За сметка на това четвъртата статия от тази група е знак за вече случилото се "преориентиране" на научните търсения на кандидатката към една проблематика и методология, значително по-широка от традиционния литературоведски прочит на текста. Социалният анализ на модерното неолиберално общество, осъществен "през" романите на Barrys и Zehs, показва готовност за смяна на парадигмите, от която може да се очакват в бъдеще много интересни резултати.

Разбира се, най-съществените приноси на М. Ендрева с оглед на настоящия конкурс, са поместени във втората група текстове. Това са двете монографии и още три статии, тематично доста разнородни.

Книгата на М. Ендрева "Kulturgeschichte des deutschen Mittelalters" има всички характеристики на един сбит, но тъкмо затова – много полезен обзор на натрупаните през последните две столетия данни и гледни точки по отношение на немското средновековие. Всеки, който е потъвал в дебрите на немскоезичната медиевистична културология, ще се съгласи, че направеното от авторката би било невъзможно без задълбочено познаване както на огромния по обем изворов материал, така и на не по-малко обемната "вторична литература", натрупана от много поколения изследователи с разнообразни подходи и разбирания за "важното" и "маловажното" в средновековието. Макар самата тя да си дава сметка, че *"откривателски постижения в това поле от десетилетия насам почти няма"*, избраният от нея начин на организиране и представяне на информацията е сам по себе си приносен. Резултатът е една монография, която – макар да не е мислена само като учебно помагало, със сигурност ще играе съществена роля в доближаването на студентите-германисти към тематиката на немската средновековна култура. Написана живо и увлекателно, тя ще помогне за разбиването на устойчивия стереотип за

средните векове като време на мрак, осветяван единствено от кладите на Инквизицията.

Втората монография, "Княжество Лихтенщайн – история, култура, идентичност", е написана в съавторство с коректно обособяване на приносите. В първата глава М. Ендрева представя за първи път пред българския читател историческия развой на княжеството от Средновековието до наши дни. В текста ясно личи умението ѝ да изгради цялостна картина на историческите процеси и да проследи формирането на социалните структури. Един подобен обзор изисква задълбочена теоретична подготовка като историк и културолог, т.е. направеното успешно допълва изградената ни от първата монография представа за авторката като завършен млад изследовател с компетентности, далеч надхвърлящи литературоведските.

Тази представа се задълбочава и от научните резултати, които виждаме в трите статии, написани през 2015-2016 г. Точно защото са тематично толкова различни, те показват, че в лицето на М. Ендрева ние срещаме автор, вече изработил и апробирал своите "изследователски инструменти", който е готов да приложи усвоеното при интерпретирането на разнородни обекти. Наред с това нека да отбележа, че съществен компонент от научното съзряване е способността да се очертават неизследвани досега тематични полета и да се формулират нови въпроси – способност, която кандидатката ясно демонстрира с работите си в последните години.

Разбира се, не бива да подценяваме рисковете, с които е натоварен един подобен подход. Прекрачвайки уютните граници на досегашното си дисциплинарно поле, всеки е заплашен не само да се окаже в ролята на полу-компетентен любител, но и да пропусне да се възползва от значителни "ресурси", които лесно могат да останат извън погледа му. Тук с лекота бихме могли да посочим много пропуски ...

Мария Ендрева изглежда е приела този риск и аз съм убедена, че в следващите си изследвания тя постепенно ще уплътни и обогати

компетентността си не само в областта на историята на културата, но и в по-широкия контекст на социалните науки.

Тъй като се провежда конкурс за заемане на академичната длъжност "доцент", бих си позволила да обобщя, че представеният единствен кандидат – гл. ас. д-р Мария Илиева Ендрева-Черганова, напълно отговаря както на изискванията за количество и качество на научната продукция, така и на тези за обвързаност на академичното израстване с педагогическите и методическите насоки в съвременното висше образование.

Затова убедено подкрепям присъждането на академичната длъжност "доцент" в специалност Немска филология с избираем модул "Скандинавски езици" в Област на висшето образование 2. Хуманитарни науки; Професионално направление 2.1. Филология, Научна специалност: *История на културата на немскоезичните страни*, на гл. ас. д-р Мария Илиева Ендрева-Черганова.

10.04.2017.

(проф. днк Мария Шнитер)

